

Provmjölknings- och provmjölkningsbokföring.

Betydelsen av provmjölkningsbokföring.

Boskaphushållningen är ett produktionsföretag, med vilket man avser att uppnå ett så gott ekonomiskt resultat som möjligt. För att utvärdera resultatet är det nödvändigt att föra bok, varav produktionens riklighet, de på produktionens uppdrivande nedlagda kostnaderna och de av produkterna erhållna inkomsterna framgår. Ätminstone borde man söka få en överblick av mjölkproduktionen från hela kreatursbesättningen sammanlagt och från varje ko särskilt.

Hos oss har kontroll av boskapens produktion utövats i beklagligt ringa omfattning. Endast cirka 1/5 av våra kor ha regelbundet varit underkastade produktionskontroll, närmast inom ramen för kreaturskontrollföreningarnas verksamhet. Det bör visst medgivnas, att boskapskontrollverksamheten i sin nuvarande form icke passar för alla besättningar, i synnerhet icke för talrika små besättningar. Den blir alltför dyr och dessutom alltför tidsödande. Men redan en alldeles enkel provmjölkningsbokföring, vari mjölkproduktionen för varje enskild ko och för hela besättningen sammanlagt utredes, ger de personer, som bedriva boskaps-skötsel, utomordentligt värdefulla upplysningar. Härvid framgår det ofta, att orsaken till det dåliga ekonomiska resultat, som boskapen givit, har stått att söka i den låga mjölkproduktionen. Utfodringen kan ha varit alltför knapp, emedan korna varit för många i förhållande till det foder, som stått till buds. Foderproduktionen borde således intensifieras eller antalet kor möjligen minskas.

I och med att provmjölkningsbokföringen lämnar utredning om de olika kornas mjölkproduktion, ger den god vägledning om de åtgärder, som böra vidtagas. Sålunda skapar provmjölkningsbokföringen redan en grund till en begynnande kreatursförädlingsverksamhet, närmast i fråga om avelsurvalet.

Det ovananförda torde räcka till för att klargöra provmjölkningsbokföringens betydelse för främjandet av boskaphushållningen. En fortsatt produktionskontroll skapar grunden för en regelrätt och planmässig boskaphushållning.

Om allmän provmjölkningsbokföring.

Genom provmjölkningsbokföringen uträknas de enskilda kornas och hela kreatursbesättningens mjölkproduktion under provmjölkningsåret på basen av provmjölkningstvåningar, som utföras på särskilda på förhand fastställda provmjölkningsdagar. I den av folkförsörjningsministeriet i bruk tagna provmjölkningsbokföringen börjar provmjölkningsåret den 1 juli och utgår följande år den sista juni. Provmjölkningsverkställas den 8 och 23 i varje månad. Sålunda indelas varje månad i två provmjölkningsperioder, av vilka den första omfattar den 1—15 och den andra de följande dagarna i månaden från och med den 16.

Mjölknigen av korna bör under provmjölkningsdagarna utföras på precis samma tider och i samma ordning som under andra dagar samt naturligtvis noggrant, så att man erhåller rätta uppgifter om produktionen. Provmjölkningen omfattar provmjölkningsdygnets alla mjölkningar och provmjölkning bör förrättas med varje till besättningen hörande ko, som ger någon mjölk.

Provmjölkningstvågningar.

Vid varje mjölkning under provmjölkningsdygnet väges eller, om vägningsinstrument saknas, mätes den mängd mjölk, som erhålles av varje ko. Vägningen kan ske med vilken justerad våg som helst. Såsom känt, utvisar en vanlig våg i jämvikt det vid vägningen använda kärlets och mjölkens sammanlagda vikt. Därför erhålles vid provmjölkningstvågning själva mjölmängden genom att från vägningskärlet och mjölkens sammanlagda vikt avdrages vägningskärlets vikt. För att förtydliga detta ta vi ett exempel ur provmjölkningsboken. Låt oss antaga, att vägningskärlets vikt utgör 1,5 kg och att i fråga om kon "Rosa" vid morgonmjölkningen den 8 juli provmjölkningskärlets och mjölkens sammanlagda vikt utgjorde 8,0 kg. Genom att från den gemensamma vikten (8,0 kg) avdraga vägningskärlets vikt (1,5 kg) erhålla vi "Rosas" mjölmängd 6,5 kg. På motsvarande sätt förfäres vid vägning av den mjölmängd, som varje ko lämnar.

Om egentlig provmjölkningstvåg användes, ställes vågen i jämvikt, då vägningskärlet hänger tomt. Härefter utvisar vågen alltid vid vägning direkt den mjölmängd, som för varje gång kommer i fråga.

Då vägningsinstrument saknas, mätes varje kos mjölmängd t.ex. med liter- eller halvlitermått.

I den av folkförsörjningsministeriet använda provmjölkningsbokföringen väges eller mätes den mjölmängd, som varje ko ger under provmjölkningsdagen, med 0,5 kg:s eller 0,5 liters noggrannhet. Om, såsom önskvärdt vore, så noggranna uppgifter som möjligt om produktionen eftersträvas, är det lämpligt att använda 0,1 kg:s eller 0,1 liters noggrannhet.

Ifyllandet av provmjölkningstabellen.

I provmjölkningsboken finnes för varje månad en provmjölkningstabell, vari antecknas resultaten av de den 8 och 23 verkställda provmjölkningarna, och på basen av ovannämnda mjölmängder uträknas månadsproduktionen. Då provmjölkningsboken påbörjas, införs i kolumnen "Kornas namn" i juli månads provmjölkningstabell namnen på de kor, som tillhöra besättningen, helst i alfabetisk ordning.

De mjölmängder, som provmjölkningstvågningarna eller -mätningarna utvisa, antecknas omedelbart i provmjölkningstabellen för vederbörande provmjölkningsdag i enlighet med i provmjölkningsboken befintlig exempeltabell. Då provmjölkningsdygnets alla provmjölkningar antecknats, uträknas den mjölmängd, som varje ko givit under dygnet. Härefter uträknas den mjölmängd, som alla kor givit, för varje mjölkning särskilt, och sammanlagt under provmjölkningsdagen.

Beräkning av månadsproduktionen.

Då månaden utgått, beräknas den mjölmängd, som varje ko producerat under månaden, på basen av erhållna provmjölkningsresultat. Mjölmängden under månadens första provmjölkningsperiod (den 1—15) erhålles genom att mjölmängderna den 8 multipliceras med antalet dagar under denna provmjölkningsperiod. Mjölmängderna under månadens

andra provmjölkkningsperiod (från den 16 till månadens slut) erhålles genom att mjölmängden den 23 multipliceras med antalet dagar, d.v.s. 15 om månaden har 30 dagar, 16 om månaden har 31 dagar, 13 om månaden har 28 dagar och 14 om månaden har 29 dagar. Även detta belysa vi med ett exempel ur provmjölkkningsbokens exempeltabell. Kon "Rosas" mjölmängd under juli beräknas på följande sätt:

1.	provmjölkkningsperioden (1/7—15/7)	$15 \times 14,0 \text{ kg} = 210,0 \text{ kg}$
2.	„ (16/7—31/7)	$16 \times 13,5 \text{ „} = 216,0 \text{ „}$
		<u>Sammanlagt 426 kg</u>

Vid mjölkkningsperiodens slut tar man till sist med i räkningen den sista regelbundna provmjölkningen, innan kon gått i sin, vilket räknas från och med den dag, då kons dagliga mjölmängd nedgått, så att den stadigt understiger 1 kilogram eller 1 liter. Om kon börjar sina under tiden mellan någon månads provmjölkkningsdagar, beaktas härvid endast produktionen vid den första provmjölkningen. I vårt exempel har kon "Stjärna" den 8 juli mjölkat 1,5 kg, men i stället redan den 23 stått i sin. Mjölmängden för juli utgör då:

1.	provmjölkkningsperioden (1/7—15/7)	$15 \times 1,5 \text{ kg} = 22,0 \text{ kg}$
2.	„ (16/7—31/7)	$16 \times 0,0 \text{ „} = 0,0 \text{ „}$
		<u>Sammanlagt 22,0 kg</u>

Vid uträkning av mjölmängderna medräknas icke produktionen under de tre första dagarna, kalvningsdagen medräknad. Om kon kalvat under provmjölkkningsperioden, så att dess mjölmängd icke framgår vid vägning på denna provmjölkkningsperiods provmjölkkningsdag, beräknas mjölmängden för denna provmjölkkningsperiod på basen av vägningen på följande provmjölkkningsperiods provmjölkkningsdag. I vår exempeltabell har kon "Klara" kalvat den 10/7. Dess mjölmängd utgör den 23/7 15,0 kg. På basen av denna provmjölkning beräknas den under juli producerade mjölmängden på följande sätt:

1.	provmjölkkningsperioden (1/7—15/7)	$3 \times 15,0 \text{ kg} = 45 \text{ kg}$
2.	„ (16/7—31/7)	$16 \times 15,0 \text{ „} = 240 \text{ „}$
		<u>Sammanlagt 285 kg</u>

Enligt de anförda exemplen beräknas varje kos mjölmängder under månaden med beaktande av antalet dagar i månaden, såsom redan tidigare nämnts.

Då varje kos mjölmängd per månad uträknats, beräknas på basen av dessa tal den av hela besättningen producerade mjölmängden under månaden.

Beräkning av årsproduktionen.

I slutet av provmjölkkningsboken finnes en årssammandragstabell, vari för varje ko som tillhör besättningen reserverats en egen kolumn. Från provmjölkningstabellen överförs till årssammandragstabellen de mjölmängder, som varje ko producerat under olika månader. De olika kornas årsproduktion vid slutet av provmjölkkningsåret erhålles genom addition.

I den på provmjölkkningsbokens sista sida befintliga kolumnen "Hela kreatursbesättningens mjölkproduktion i kg eller l" antecknas månatligen från provmjölkningstabellerna den mjölmängd, som besättningen ger under månaden. Då provmjölkkningsåret utgår, erhålles boskapens totalproduktion genom addition.

Beräkning av boskapens medelproduktion.

Boskapens medelproduktion erhålles genom att den totala mjölk-mängden divideras med medeltalet kor inom besättningen.

I juni månads provmjölkningstabell finnes en kolumn "Antalet utfodringsdagar under året", vari för varje ko antecknas det antal dagar, varunder ifrågavarande ko tillhört besättningen. Om kon hela året tillhört besättningen, utgör antalet utfodringsdagar 365 (eller under skott-år 366). Om kon överförts till besättningen under året, beräknas antalet utfodringsdagar för densamma från och med överföringsdagen till årets slut. Antalet utfodringsdagar för en ko, som kalvar första gången, beräknas från den dag, då även dess produktion medräknas (således 3 dagar efter kalvningen, kalvningsdagen medräknad) till årets slut. Antalet utfodringsdagar för en ko, som avförts från besättningen, beräknas från årets början till den dag, då den avförts. Då antalet utfodringsdagar för varje ko har antecknats i denna kolumn, erhålles antalet utfodringsdagar för hela besättningen genom addition. Genom att dividera den sålunda erhållna summan av utfodringsdagarna med antalet dagar i året, erhålles medelantalet kor inom besättningen under provmjölkningsåret.

Andra anteckningar.

I provmjölkningens bokens provmjölkningstabell har för varje månad reserverats kolumnerna "Betäckt" och "Kalvat". Det är synnerligen viktigt, att i dessa kolumner verkligen antecknas den dag i resp. månad, då betäckningen skett, och den vid betäckningen använda tjuren samt kalvningarna, så snart kon blivit betäckt eller har kalvat. I dessa kolumner böra även kornas eventuella sjukdomar antecknas. I årssammandrags-kolumnen antecknas förutom ovanstående kons födelsetid och på vilket sätt kalven använts. De nämnda anteckningarna ha den största betydelse för boskapshushållningen.

Provmjölkningens bokföringen är således synnerligen enkel, även om den fordrar vana och noggrannhet. Väl och samvetsgrant utförda provmjölkningar och därpå följande provmjölkningens bokföring äro oumbärliga för all boskapshushållning. De öppna möjligheter för en utforskning av boskapshushållningen i allmänhet och i synnerhet av dess ekonomiska sida.

Påföljder av underlåtenhet att förrätta provmjölkningar och föra provmjölkningens bok.

Boskapsinnehavare, som är underkastad i folkförsörjningssyfte föreskrivet provmjölkningstväng, bör inlämna sin provmjölkningens bok till folkförsörjningsnämnden i och för kontroll två gånger om året, nämligen januari och i juli före den 15 i månaden. Folkförsörjningsnämnden har dock, om speciella orsaker därtill finnas, rätt att fordra, att provmjölkningens boken även på andra tider skall underställas dess granskning. Om vid granskning av provmjölkningens boken konstateras, att boskapsinnehavare om ock endast delvis underlåtit att fullgöra sin provmjölkningens skyldighet, äro han och de till matlaget hörande medlemmarna av hans familj, som fyllt 10 år, icke berättigade att erhålla allmänna köpkort, förrän boskapsinnehavaren tre kalendermånader å rad vederbörligen fullgjort sin provmjölkningens skyldighet och fört provmjölkningens bok. *Av denna orsak är det skäl för boskapsinnehavare att tillse, att provmjölkningarna utföras i tid och genast på provmjölkningens dagen antecknas i provmjölkningens boken.*